

Zrušit, anebo nezrušit dotace?

23.1.2024 - Jan Doležal | Akademie věd České republiky

S odkazem na přebujelou byrokracii, tisíce zákazů a příkazů, nerovné podmínky napříč Evropou i vůči mimoevropské konkurenci jsem řekl, že by bylo nejlépe začít nejen v Německu, ale v celé Unii od nuly a dotace společně se zemědělskou politikou zrušit. Ač byla zpráva určena hlavně pro domácí publikum a naši unikátní situaci, v níž zemědělci dostávají méně peněz, zato mají víc omezení a pravidel než mnozí jejich zahraniční kolegové, doputovala moje slova do nejčtenějších bruselských periodik.

Tam ji dostaly environmetální organizace, které s největší pravděpodobností vycítily příležitost, jak zhltnout zbytky v posledních letech řádně pohublé obálky určené na podporu unijních zemědělců. Proč by také v Evropě měli být nějakí zemědělci, když si můžeme vše dovézt a místo klima ohrožujících krav chovat jenom – jak by řekl bývalý předseda vlády – „včele“ a „motýle“?

A to je právě ono. Existují v podstatě dva scénáře. Zaprvé budeme v Evropě zemědělsky hospodařit s ohledem na životní prostředí a mít na stole kvalitní a bezpečné potraviny. V tom případě je ale třeba za takové potraviny zaplatit, a to buď ve vyšší ceně, či ve vyšší veřejné podpoře.

Nebo, a to je druhý scénář, si dovezeme kdovíco kdovíodkud, kde se biodiverzita, opylovači nebo ochrana přírodních zdrojů neřeší vůbec, zemědělce v Unii zlikvidujeme, a ještě se u toho budeme tvářit jako zachránci planety.

Možná se mnohým zdají slova o konci evropského zemědělství jako přehnaná, nicméně čísla hovoří jasně. Jen v sousedním Německu končí z mnoha důvodů asi 3 000 farem ročně. Podobná situace je také ve Francii nebo Španělsku. Současná kombinace vysokých evropských nákladů a nízkých světových cen proces dále akceleruje.

Ronald Reagan kdysi řekl, že vztah vlády k hospodářství se dá popsat následovně: „Pokud se to hýbe, zdaňte to, pokud se to ještě hýbe, zregulujte to, pokud se to přestane hýbat, dotujte to.“ Margaret Thatcherová pak zhruba ve stejnou dobu řekla, že „socialismus funguje jen do doby, než dojdou peníze ostatních lidí“. Jako kdyby mluvili o současné západní civilizaci. Otázkou je, zda jsme ještě schopni si přiznat, že měli pravdu, a na základě racionální, nikoli politické debaty začít věci dělat jinak.

<https://www.akcr.cz/txt/mf-dnes-zrusit-anebo-nezrusit-dotace>